

BAB I

BUBUKA

1.1 Kasang Tukang Panalungtikan

Pewara (dina basa Indonésia) atawa anu sok disebut *Master of Ceremony* (ilahar disingget *MC*) atawa MC (dibaca émsé dina basa Sunda) téh hartina jalma anu sok ngatur lumangsungna acara. MC téh salasahiji pagawéan anu teu jauh tina kagiatan makéna basa. Dina Aini (2019) nétélakeun yén nalika hiji jalma ngalakukeun kagiatan basa, mangka kudu miboga kaparigelan basa. Nurutkeun Harsono (dina Aini, 2019) ogé nétélakeun yén kaparigelan basa téh aya opat bagian nyaéta ngaregepkeun, nyarita, maca jeung nulis. MC téh ditungtut pikeun ngawasa kana éta kaparigelan basa téa hususna dina kaparigelan nyarita. Sajalan halna jeung anu ditétélakeun ku Prayitno (2014) yén prosés komunikasi anu dilakukeun ku unggal jalma téh nyaéta pikeun meunangkeun udagan tina topik anu keur dicaritakeun. Prosés komunikasi bakal lumangsung kalawan lancar lamun dina éta situasi téh komponén komunikasina miboga basa anu dianggap jadi pangraket hiji jeung nu séjénna. MC anu dimaksud dina ieu panalungtikan nyaéta MC jatukrami atawa anu populér di masarakat disebut *MC wedding* anu aya di Bandung jeung sabududeureunana.

MC wedding diperedih pikeun mawa jeung nginformasikeun ti hiji acara ka acara nu séjénna dina urutan perkawinan sangkan sakabéh rangkaian acara bisa lumangsung kalawan lancar. Bisa kapaluruh yén dina Danadibrata (2006), disebutkeun yén panata téh hartina ‘boga’ sedengkeun acara hartina ‘pilakueun, susunan bahan carita anu rék dibadamikeun dina riungan, atawa kumpulan’. Ari pancén pikeun ngatur, ngendalikeun, jeung méré citra ka pangantén jeung méré informasi bagéan-bagéan acara téh lain pagawéan anu babari (Harsono & Deswijaya, 2017). Ku kituna, dina acara jatukrami téh dipikabutuh ayana MC.

MC anu hiji bakal béda jeung MC anu séjénna. Ku kituna, Harsono & Deswijaya (2017) nétélakeun yén MC téh teu lepas tina sikep basa nu digunakeunna hususna basa Sunda pikeun MC nu aya di Tatar Sunda. Basa Sunda nu digunakeun ku MC biasana maké pola basa anu dirarancang kalawan éndah tur biasana sok murwakanti. Panalungtikan Harsono & Deswijaya (2017) ogé

nétélakeun yén acara pernikahan Jawa téh geus robah jadi teu kumplit deui, lantaran parobahan jaman tina tradisional jadi kana semi-modern anu sacara henteu langsung mangaruhan kana pamakéna basa ku MC. Hartina *MC wedding* dina adat Sunda ogé sarua balukarna saperti kitu. Makéna basa Sunda ku MC téh jadi ngurangan. Ku kituna, perlu dipastikeun yén sikep basa *MC wedding* téh leuwih condong kana negatif atawa positif kana basa Sunda.

David & Angel dina Alex (2013) nétélakeun yén sikep téh lain hiji-hijina faktor anu nangtukeun paripolah, tapi ari sikep basa mah bisa mangaruhan tindak tutur hiji jalma. Anderson dina Chaer, A. & Agustina, (2014, kc. 151), nétélakeun yén sikep basa nyaéta tata kayakinan atawa kognisi nu relatif jangka waktuna lila, sabagian ngeunaan basa, ngeunaan objék basa, nu méré kacenderungan ka salasaurang pikeun ngaréaksi ku cara nu tangtu, nu dipikaresepna. Aslinda & Syafyahya (2007, kc. 10) ogé nétélakeun sikep basa téh mangrupa kasopanan dina komunikasi kana hiji kaayaan nu ngawengku kana sikep méntal jeung paripolah dina ngagunakeun basa nu dipaluruh ngaliwatan paripolah nyarita.

Ditilik tina éta hal, *MC wedding* Sunda téh dianggap ku masarakat miboga pangaweruh jeung kaparigelan basa Sunda nu luhung. Ku kituna, perlu diayakeunna panalungtikan anu maluruh ngeunaan sikep basa Sunda *MC wedding* anu nuduhkeun sikep basa anu positif atawa negatif kana basa Sunda. Ieu panalungtikan diayakeun pikeun mikanyaho sikep basa Sunda *MC wedding* nu aya di Bandung jeung sabudeureunana dumasar kana kritéria sikep positif atawa sikep negatif. Ieu panalungtikan téh dumasar kana tilu ciri sikep basa dumasar kana pamadegan Garvin jeung Mathiot (dina Chaer, A., & Agustina, 2014, kc.152), nyaéta ciri sikep basa nu positif di antarana: 1) Kasatiaan basa, 2) kareueus basa, 3) kasadaran ayana norma basa. Chaer, A., & Agustina (2014, kc. 153) ogé nétélakeun yén ari ciri sikep basa nu négatif mah sabalikna ti nu positif di antarana, teu miboga kasatiaan basa, teu miboga kareueus kana basa, jeung teu sadar kana ayana norma basa. Lambert dina Chaer, A., & Agustina (2014, kc. 150), nétélakeun ogé yén sikep téh ngawengku tilu komponén: nyaéta kognitif, aféktif, jeung konatif. Ngaliwatan éta tilu komponén, bisa jadi anggapan kumaha sikep hiji jalma kana kaayaan nu disanghareupanna.

Panalungtikan sikep basa saperti kieu kungsi dilaksanakeun saméméhna, di antarana nyaéta “Sikep Basa Penyiar AKTV kana Basa Sunda (Ulikan Sociolinguistik)” (ku Fitri, 2019), “Sikep Basa Sunda para Pejabat di Lingkungan Pamaréntahan Kabupatén Bandung” (ku Angraeni, 2018), “Sikap Berbahasa para Remaja Berbahasa Sunda di Kabupatén Bandung: Suatu Kajian Sociolinguistik” (ku Wagianti. & spk., 2017), “Sikap Bahasa Pambiwara Pernikahan Jawa dalam Pemertahanan Bahasa Jawa Kawi di Kecamatan Bendosari, Kabupaten Sukoharjo” (ku Harsono & Deswijaya, 2017).

Panalungtikan anu dilaksanakeun béda dina hal objek panalungtikan anu ulikanna sarua ngeunaan sikep basa. Panalungtikan ngeunaan basa Sunda ka *MC wedding* Bandung téh saméméhna acan kungsi dilakukeun ku panalungtik séjén. Ieu panalungtikan téh pikeun méré informasi jeung pangaweruh ngeunaan sikep basa *MC wedding* Bandung kana basa Sunda. Ku kituna, ieu panalungtikan “Sikep *MC Wedding* Bandung kana Basa Sunda” perlu dilaksanakeun.

1.2 Rumusan Masalah

Dumasar kana kasang tukang, kapaluruh sababaraha masalah nu perlu diidentifikasi. Masalah dina ieu panalungtikan diidentifikasi di antarana,

- a. pola makéna basa para *MC Wedding* Bandung,
- b. sikep basa MC: kasatiaan basa (*Language Loyalty*), kareueus basa (*Language Pride*) jeung kasadaran para *MC Wedding* Bandung kana ayana norma basa (*Awareness Of The Norm*), jeung
- c. faktor nu mangaruhan sikep basa para *MC Wedding* Bandung.

Dina ieu panalungtikan téh kawatesanan ku waktu sarta lega ambahanana. Ku kituna dumasar kana kasang tukang jeung hasil idéntifikasi masalah di luhur, dirumuskeun sababaraha rumusan masalah.

- a. Kumaha pola makéna basa para *MC wedding* Bandung téh?
- b. Kumaha kasatiaan basa (*language loyalty*) para *MC wedding* Bandung téh?
- c. Kumaha kareueus basa (*language pride*) para *MC wedding* Bandung téh?
- d. Kumaha kasadaran para *MC wedding* Bandung kana ayana norma basa (*awareness of the norm*)?

- e. Faktor naon waé anu mangaruhan kana sikep basa Sunda para *MC wedding* téh?
- f. Sikep basa mana anu dominan kapanggih di antara tilu aspék sikep basa *MC wedding* téh?

1.3 Tujuan Panalungtikan

Tujuan dina ieu panalungtikan téh aya dua, nyaéta tujuan umum jeung tujuan husus.

1.3.1 Tujuan Umum

Saluyu jeung masalah nu diajukeun, tujuan umum tina ieu panalungtikan téh nyaéta pikeun ngadéskripsikeun jeung medar sikep basa *MC wedding* kana basa Sunda anu ditilik tina ulikan sociolinguistik.

1.3.2 Tujuan Husus

Sacara husus ieu panalungtikan téh miboga tujuan pikeun medar sababaraha masalah anu geus dirumuskeun di luhur. Di antarana nyaéta pikeun ngadéskripsikeun:

- a. pola makéna basa para *MC wedding* Bandung;
- b. kasatiaan basa para *MC wedding* Bandung kana basa Sunda;
- c. kareueus basa para *MC wedding* Bandung kana basa Sunda;
- d. kasadaran para *MC wedding* Bandung kana ayana norma basa atawa undak-usuk basa Sunda;
- e. faktor anu mangaruhan kana sikep basa Sunda para *MC wedding* Bandung; jeung
- f. sikep basa Sunda para *MC wedding* Bandung anu pangdominanna di antara tilu komponén sikep basa.

1.4 Mangpaat Panalungtikan

Mangpaat dina ieu panalungtikan téh ngawengku mangpaat sacara téoritis jeung mangpaat sacara praktis.

1.4.1 Mangpaat Téoritis

Mangpaat téoritis tina ieu panalungtikan téh nyaéta pikeun ngeuyeuban salasahiji cabang paélmuan sosiolinguistik nyaéta sikep basa.

1.4.2 Mangpaat Praktis

Pikeun panalungtik, sacara praktis hasil tina ieu panalungtikan téh dipiharep mampuh méré informasi nu akurat ngeunaan sikep basa kana basa Sunda anu sumebar di masarakat hususna masarakat pamaké basa, sarta bisa jadi panggeuing keur urang Sunda sangkan basa Sunda tuluy dipaké jeung dimumulé.

1.5 Raraga Tulisan

Sacara umum sistematika nyusun skripsi téh kabagi kana lima bab nu méré gambaran eusi jeung hubungan dina unggal babna. Gurat badagna bisa diwincik saperti kieu.

BAB I Bubuka anu ngawengku kasang tukang masalah, rumusan masalah, tujuan tina panalungtikan, mangpaat panaungtikan, jeung raraga tulisan.

BAB II Ulikan Téori anu ngawengku téori-téori ngeunaan sikep basa, panalungtikan saméméhna jeung raraga mikir. Téori sikep basa eusina ngawengku tilu komponén sikep basa di antarana kasatiaan basa, kareueus basa, jeung norma basa. Ari panalungtikan saméméhna mah ngaguar bébédana panalungtikan anu dilakukeun jeung panalungtikan séjén ngeunaan sikep basa anu saméméhna. Tuluy dina raraga mikir digambarkeun peta konsépna.

BAB III Méthode Panalungtikan anu eusina aya desain panalungtikan, sumber data panalungtikan, prosedur panalungtikan, téhnik ngumpulkeun data, instrumén panalungtikan, sarta téhnik analisis data.

BAB IV Hasil Panalungtikan jeung pedaran anu eusina medar ngeunaan hasil ngolah data panalungtikan nu eusina ngawengku sikep basa *MC wedding* jeung faktor-faktor anu mangaruhanana.

BAB V Kacindekan, Implikasi, jeung Rékoméndasi.